

Nr 14

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1963 vid dess fyrtiosjunde sammanträde fattade beslut; given Stockholms slott den 13 december 1963.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed anhålla om riksdagens yttrande angående vissa i nämnda protokoll omförmälda, av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1963 vid dess fyrtiosjunde sammanträde fattade beslut.

GUSTAF ADOLF

Sven Aspling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen hemställs om riksdagens yttrande angående följande av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1963 antagna instrument, nämligen konvention (nr 119) angående maskinskydd samt rekommendation (nr 118) i samma ämne ävensom rekommendation (nr 119) angående uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ. Det föreslås att konventionen ratificeras av Sverige, medan de båda rekommendationerna ej anses böra föranleda någon åtgärd.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 de-
cember 1963.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för kommunikations- och inrikesdepartementen anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, *vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1963 vid dess fyrtiosjunde sammanträde fattade beslut* samt anför.

Genom sin anslutning till Nationernas förbund den 9 mars 1920 inträdde Sverige såsom medlem av Internationella arbetsorganisationen (ILO) i Genève.

Organisationens beslutande församling — Internationella arbetskonferensen — som sammanträder minst en gång varje år, har enligt artikel 19 i organisationens stadga att beträffande förslag, som uppförts på dess dagordning, välja mellan två former för godtagande. Antingen skall beslutet resultera i ett förslag till internationell konvention, avsedd att ratificeras av organisationens medlemmar, eller ock skall det utmynna i en rekommendation, avsedd att övervägas vid lagstiftning eller annorledes, men utan den bindande karaktär, som tillkommer en ratificerad konvention. Därest beslutet är av mindre räckvidd eller av väsentligen formell innebörd, t. ex. då det gäller en begäran om utredning, plägar det ges formen av en resolution.

Varje medlem av organisationen skall inom ett år från avslutandet av ett konferenssammanträde underställa därå antagna konventioner och rekommendationer vederbörlig myndighet (i vårt land riksdagen) för vidtagande av lagstiftnings- eller andra åtgärder. Varje medlem har vidare skyldighet att underrätta Internationella arbetsbyråns generaldirektör om de åtgärder, som vidtagits för att underställa konventioner vederbörlig myndighet, samt om eljest vidtagna åtgärder. Medlem, som icke ratificerat viss konvention, skall tid efter annan till Internationella arbetsbyråns generaldirektör avge redogörelse för såväl lagstiftning och praxis med avseende å de i konventionen behandlade frågorna som den omfattning, vari konventionens bestämmelser genomförts eller avses att genomföras genom lagstiftning, administ-

rativa åtgärder, kollektivavtal eller annorledes, med angivande tillika av de omständigheter, som förhindrar eller fördröjer ratificeringen av konventionen. Motsvarande gäller i fråga om rekommendationer med tillägg, att redovisning skall lämnas även för sådana jämkningar i rekommendationer, som befunnits eller må finnas erforderliga vid antagande eller tillämpning av bestämmelserna i desamma.

Generalsekreterarens i Nationernas förbund befattning med de konventioner och rekommendationer, som beslutas av Internationella arbetsorganisationen, har övertagits av generaldirektören för Internationella arbetsbyrån (artiklarna 20 och 21), varvid emellertid föreskrivits, att ett av de två officiella exemplaren av varje av Internationella arbetskonferensen antagen konvention eller rekommendation skall deponeras hos Förenta Nationernas generalsekreterare samt att varje ratifikation av en sådan konvention skall delgivas Förenta Nationernas generalsekreterare för registrering i enlighet med bestämmelsen i artikel 102 av Förenta Nationernas stadga.

Internationella arbetskonferensens fyrtiosjunde sammanträde hölls i Genève under tiden 5—26 juni 1963. Antalet deltagare var störst vid mitten av sammanträdet, då betydligt över 1 000 representanter för 102 av organisationens 108 medlemsstater var närvarande. Det stora flertalet hade sänt fullständiga delegationer, dvs. två regerings-, ett arbetsgivar- och ett arbetstagarombud. Sverige deltog i sammanträdet med en fullständig delegation.¹

Dagordningen för detta konferenssammanträde — för vars förhandlingar och beslut en fullständig redogörelse kommer att lämnas av ILO-kommittén i dess publikationsserie »Internationella arbetsorganisationen» — omfattade följande överläggningssämnen:

- I. Generaldirektörens för Internationella arbetsbyrån årsredogörelse.
- II. Finansiella och budgetära frågor.
- III. Upplysningar och årsrapporter rörande medlemsstaternas tillämpning av internationella arbetskonventioner och rekommendationer.
- IV. Förbud mot försäljning, uthyrning och användning av maskiner med otillfredsställande skyddsanordningar (andra behandling).

¹ Genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 april 1963 hade att deltaga i konferensen utsetts för *regeringen*: såsom ombud statssekreteraren i socialdepartementet Ernst Michanek och ledamoten av riksdagens andra kammare Ingemund Bengtsson samt såsom experter numera kanslirådet Sten-Eric Heinrici, lagbyråchefen Ingrid Hilding, t.f. byrådirektören Ian Lagergren och t.f. byråchefen Carl Lidbom, samtliga nämnda departement, ävensom t.f. byråchefen i inrikesdepartementet Gunnar Olofsson samt ordföranden och chefen för försäkringsrådet, generaldirektören Yngve Samuelsson;

för *arbetsgivarna*: såsom ombud direktören i Svenska arbetsgivareföreningen Gullmar Bergenström samt såsom experter direktören Erik Forstadius och civilingenjören Gideon Gerhardsson, båda i nämnda förening, ävensom direktören i Försäkringsbolaget Pensionsgaranti, ömsesidigt, Sven Hydén och direktören i Handelsn arbetsgivareorganisation Lennart Rugfelt;

för *arbetstagararna*: såsom ombud Landsorganisationens jurist, internationella direktören Bertil Bolin samt såsom experter biträdande juristen i Landsorganisationen Bert Ahlgren, Tjänstemännens centralorganisations jurist, ledamoten av riksdagens första kammare Lennart Geijer, ordföranden i Handelsanställdas förbund Eric Magnusson samt ingenjören K.-G. Karlsson, Landsorganisationen.

- V. Uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ (andra behandling).
- VI. Hygieniska förhållanden inom handel och på kontor (första behandling).
- VII. Förmåner vid olycksfall i arbetet samt vid yrkessjukdom (första behandling).

Huvudparten av delegationerna från Afrika och Arabländerna lämnade konferensen såsom protest mot Republiken Sydafrikas närvaro och särskilt mot ett beslut att låta en medlem av den sydafrikanska delegationen tala inför konferensen trots en av konferensen år 1961 antagen resolution, som innehöll en uppmaning till Sydafrika att dra sig tillbaka från Internationella arbetsorganisationen på grund av sydafrikanska regeringens apartheid-politik.

Under punkt II på dagordningen antog konferensen budget för Internationella arbetsorganisationen avseende utgifter för år 1964; budgeten fastställdes till 16 388 799 U. S. dollars.

Följande av konferensen fattade beslut, vilka hänför sig till punkterna IV och V på dagordningen, är av beskaffenhet att i enlighet med artikel 19 av Internationella arbetsorganisationens stadga skola underställas riksdagen, nämligen

1. Konvention (nr 119) angående maskinskydd,
2. Rekommendation (nr 118) angående maskinskydd,
3. Rekommendation (nr 119) angående uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ.

Texterna till dessa internationella instrument torde få såsom bilagor (*Bilagor A—C*) fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

I särskild bilaga (*Bilaga D*) lämnas en förteckning över samtliga vid konferensen antagna resolutioner.

Konvention och rekommendation angående maskinskydd

Frågan om förbud mot försäljning, uthyrning och användning av maskiner med otillfredsställande skyddsanordningar har varit föremål för behandling vid två på varandra följande internationella arbetskonferenser. En första diskussion ägde sålunda rum vid 1962 års konferens och ledde efter ytterligare överväganden vid konferensen påföljande år till antagandet av en konvention och en rekommendation i ämnet.

Konventionen antogs av konferensen med 201 röster mot 0 och en nedlagd och rekommendationen antogs med 204 röster mot 0 och en nedlagd.

Samtliga svenska ombud röstade för båda instrumenten.

Konventionen och rekommendationen

Konventionen föreskriver att försäljning, uthyrning och, i den omfattning vederbörande myndighet bestämmer, upplåtelse i annan form samt utställning av maskiner med särskilt angivna farliga delar, som saknar ändamålsenliga skyddsanordningar, skall förbjudas genom nationell lagstiftning eller förhindras genom andra lika effektiva åtgärder. Likaså förbjudas användning av maskiner, på vilka någon farlig del, arbetszonen inbegripen, saknar ändamålsenliga skyddsanordningar.

Såsom särskilt farliga anges i konventionen utstående delar på rörliga maskindelar ävensom transmissionsdelar samt reglerings- och kontrollorgan.

Konventionens bestämmelser är emellertid inte tillämpliga på maskiner eller farliga maskindelar, vilka på grund av sin konstruktion, installation eller placering erbjuder lika stor säkerhet som om de vore försedda med ändamålsenliga skyddsanordningar. Ej heller är bestämmelserna tillämpliga på underhåll, smörjning, uppsättning eller justering, under förutsättning att sådana arbeten kan utföras i enlighet med godtagna säkerhetsföreskrifter.

Bestämmelserna i konventionen utgör ej hinder för försäljning eller upplåtelse i annan form av maskiner till förvaring, skrotning eller reparation. Men dessa maskiner får ej efter förvaringen eller reparationen säljas, uthyras eller utställas med mindre de uppfyller konventionens skydds krav.

Undantag får göras från konventionens föreskrifter. Varaktigheten av sådant undantag, vilket i intet fall får överskrida tre år, ävensom övriga därmed förknippade villkor skall bestämmas genom nationell lagstiftning eller genom andra lika effektiva åtgärder.

I konventionen stadgas vidare att ingen arbetstagare får använda en maskin utan att föreskrivna skyddsanordningar är anbragta. Han får ej heller sätta sådana skyddsanordningar ur funktion.

Konventionen är tillämplig på alla grenar av näringslivet, såvida icke ratificerande stat förklarat att konventionen skall ha en mera begränsad räckvidd. Har sådan förklaring avgivits, skall konventionen i vart fall tillämpas på de företag eller grenar av näringslivet, inom vilka vederbörande myndighet, efter samråd med yrkesinspektionen och med berörda mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, finner att maskiner används i betydande omfattning.

Den kompletterande rekommendationen utsträcker det i konventionen angivna förbudet till att gälla även tillverkning. Vid specificering av de maskintyper som skall omfattas av förbudet bör hänsyn tagas även till alla arbetande delar på en maskin, vilka under arbetet kan åstadkomma kringflygande partiklar samt delar, som befinner sig under farlig elektrisk spänning. Maskinerna bör dessutom vara så konstruerade att även övriga risker, för vilka de som är sysselsatta vid maskinerna kan utsättas,

så långt möjligt elimineras, med hänsyn tagen till materialets beskaffenhet och farans art.

Rekommendationen uttalar vidare, att bilaterala eller multilaterala avtal om ömsesidigt samråd och samarbete bör utarbetas mellan stater som exporterar eller importerar maskiner, så att konventionen och rekommendationen kan tillämpas på internationella transaktioner rörande försäljning eller uthyrning av maskiner. Sådana avtal bör särskilt syfta till enhetliga säkerhetsföreskrifter och yrkeshygieniska normer i fråga om maskiner.

Både konventionen och rekommendationen stadgar slutligen, att alla nationella lagstiftningsåtgärder, som avser att ge effekt åt instrumentens bestämmelser, skall vidtagas av vederbörande myndighet efter samråd med berörda mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt, i förekommande fall, med tillverkarnas organisationer.

Svenska bestämmelser

För Sveriges vidkommande återfinnes bestämmelser om maskinskydd i arbetarskyddslagen den 3 januari 1949 (nr 1) med däri senast genom lag den 31 maj 1963 (nr 245) vidtagna ändringar, vilka träder i kraft den 1 januari 1964.

Lagen stadgar skyldighet för tillverkare eller försäljare av maskiner, redskap eller andra tekniska anordningar att tillse, att sådan anordning, då den avlämnas för att tagas i bruk inom riket eller här utställas till försäljning eller i reklamsyfte, är försedd med nödiga skyddsanordningar och även i övrigt erbjuder betryggande säkerhet mot ohälsa och olycksfall, ävensom att tillhandahålla för anordningens användning och skötsel erforderliga föreskrifter. Vad nu sagts gäller även den som upplåter anordningen till begagnande. När särskilda skäl föreligger kan arbetarskyddsstyrelsen föreskriva, att anordningen därjämte skall vara försedd med skylt eller annan märkning upptagande tillverkarens namn och annan uppgift som styrelsen finner erforderlig. Styrelsen kan också, beträffande visst slag av anordning, föreskriva att anordningen skall vara godkänd av styrelsen, innan den avlämnas för att tagas i bruk inom riket eller här utställas till försäljning eller i reklamsyfte. Utför någon såsom självständig företagare installation av sådan anordning, skall han tillse, att gällande föreskrifter iakttagas (45 §). Enligt särskild bestämmelse i lagens inledningskapitel (6 §) äger arbetarskyddslagen tillämpning i nu avsedda fall även om det inte är fråga om verksamhet som omfattas av lagen.

I fråga om tillsyn å lagens efterlevnad stadgas bl. a. att till förebyggande av att tillverkare, försäljare eller upplåtare av maskin, redskap eller annan teknisk anordning avlämnar anordningen i strid mot bestämmelserna i 45 §, arbetarskyddsstyrelsen äger att, efter det vederbörande beretts tillfälle till yttrande, förbjuda honom att avlämna eller utställa anordningen, med mindre de åtgärder vidtages, som styrelsen finner erforderliga (56 § första

stycket). Om synnerliga skäl föreligger får styrelsen utan att avbida yttrande meddela sådant förbud att träda i kraft omedelbart och gälla intill dess annorlunda förordnas. Där så finnes påkallat kan styrelsen låta genom polismyndighets försorg och på bekostnad av tillverkaren, försäljaren eller upplåtaren vidtaga nödiga åtgärder för att säkerställa att förbudet upprätthålles (56 § andra stycket).

Vad beträffar användningen av maskiner på arbetsplatsen stadgas i 7 § första stycket arbetarskyddslagen, att arbetsgivare är pliktig att iakttaga allt som med hänsyn till arbetets natur och de förhållanden, under vilka arbetet bedrivs, samt arbetstagares ålder, yrkesvana och övriga förutsättningar för arbetet skäligen kan erfordras för att förebygga att hos honom sysselsatt arbetstagare ådrager sig ohälsa i följd av arbetet eller drabbas av olycksfall däri. För tillämpning av denna allmänt hållna huvudregel finns detaljerade föreskrifter i arbetarskyddskungörelsen den 6 maj 1949. I vissa avseenden innehåller även lagen i de följande paragraferna (8—13 §§) mer preciserade bestämmelser. Arbetstagaren å sin sida är pliktig att använda förefintliga skyddsanordningar, att noga följa meddelade föreskrifter och i övrigt iakttaga tillbörlig försiktighet och, i vad på honom ankommer, medverka till förekommande av ohälsa och olycksfall (7 § andra stycket).

Råder vid arbetsställe missförhållande i något avseende, varom förmåles bl. a. i 7 § och innebär missförhållandet inte överträdelse av någon särskilt straffbelagd föreskrift, äger yrkesinspektören, där så prövas nödigt, skriftligen förelägga arbetsgivaren att inom utsatt skälig tid vidtaga viss åtgärd för att avhjälpa missförhållandet eller skriftligen förbjuda honom att efter utsatt skälig tid bedriva visst arbete eller använda viss arbetslokal, maskin, redskap eller annat hjälpmedel, visst ämne eller material eller viss arbetsmetod utan att iakttaga visst vid förbudets meddelande angivet villkor. Innan föreläggande eller förbud meddelas, skall tillfälle att avgiva yttrande beredas arbetsgivaren (53 § första stycket). Medför missförhållandet synnerlig fara för arbetstagares liv eller hälsa, må yrkesinspektören utan att avbida yttrandet meddela förbud som träder i kraft omedelbart och gäller tills vidare, intill dess annorlunda förordnas, och även där så finnes påkallat låta genom polismyndighetens försorg på arbetsgivarens bekostnad vidtaga nödiga åtgärder för att säkerställa att förbudet upprätthålles (53 § andra stycket).

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse honom meddelat förbud, föreläggande eller föreskrift, är straffet dagsböter eller, där omständigheterna är synnerligen försvårande, fängelse i högst sex månader (63 §). Där någon mot bättre vetande lämnar arbetarskyddsstyrelsen eller yrkesinspektör oriktig uppgift angående vidtagande av åtgärd, varom anvisning lämnats honom enligt arbetarskyddslagen eller med stöd av lagen meddelad föreskrift, är straffet dagsböter (65 § första stycket). Med dagsböter straffas liksom tillverkare, försäljare eller upplåtare av teknisk anordning som

mot bättre vetande lämnar arbetarskyddsstyrelsen eller yrkesinspektör oriktig uppgift beträffande anordningen (65 § andra stycket). Arbetstagare är underkastad ansvar enligt lagen, om han olovligen och utan giltigt skäl borttagit skyddsanordning eller försatt den ur bruk. Han kan då ådömas böter upp till 200 kr. (67 §).

Arbetarskyddslagen kommer från och med den 1 januari 1964 att i princip vara tillämplig på varje verksamhet, vari arbetstagare användes till arbete för arbetsgivares räkning.

Slutligen må nämnas att lagen den 16 oktober 1914 om tillsyn å fartyg innehåller vissa bestämmelser om beskaffenheten av maskiner och maskinell utrustning m. m.

Yttranden

Yttranden över konventionen och rekommendationen har inhämtats från arbetarskyddsstyrelsen, sjöfartsstyrelsen, Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation och ILO-kommittén.

Arbetarskyddsstyrelsen erinrar om sitt den 11 oktober 1962 avgivna yttrande, vari styrelsen framhåller att den föreslagna konventionen med den därtill anknutna rekommendationen formellt skiljer sig från den svenska arbetarskyddslagen därigenom att i denna lag vare sig beträffande tillverkning, försäljning, uthyrning och utställning av maskiner eller beträffande maskiner i bruk stipuleras något direkt förbud mot att sälja, uthyra, utställa eller bruka maskin, som i skyddsavseende ej är tillfredsställande. Lagens föreskrifter ålägger tillverkare m. fl. att tillse, att av honom avlämnade maskiner erbjuder betryggande säkerhet mot ohälsa och olycksfall och arbetsgivare att vidtaga de åtgärder, som erfordras för att förebygga ohälsa och olycksfall. Något förbud föreligger emellertid ej med mindre i fråga om tillverkare m. fl. arbetarskyddsstyrelsen utfärdat förbud jämlikt 56 § och i fråga om arbetsgivare vederbörande yrkesinspektör utfärdat förbud jämlikt 53 §. Överträdelse av sådant förbud är straffbelagt jämlikt 63 §.

Med hänsyn härtill synes de svenska bestämmelserna kunna anses överensstämma med konventionens mening i nämnda avseenden.

Styrelsen påpekar vidare att de svenska lagbestämmelserna omfattar ej endast maskiner utan även »redskap eller annan teknisk anordning», dvs. varje anordning som kan betecknas såsom teknisk, t. ex. tryckkärl, verktyg, apparater, stegar, ställningar osv. Bestämmelserna är allmängiltiga såtillvida, att de äger tillämpning vid försäljning eller upplåtande även till verksamhet, som eljest ej omfattas av lagen eller till enskild person. De begränsar sig ej till vissa angivna maskindetaljer, vilka genom sin beskaffenhet kan medföra personskada, utan omfattar alla med en teknisk anordning sammanhängande riskmoment. Bestämmelserna skall vidare beaktas oavsett om några särskilda detaljanvisningar finnes utfärdade eller ej. Föreskrifter-

na i 45 § arbetarskyddslagen går således betydligt längre än konventionen och rekommendationen.

Styrelsen finner hinder ej möta mot att konventionen ratificeras av Sverige, under förutsättning att en ratificering ej kommer att negativt påverka omfattningen av de svenska bestämmelserna och ej heller begränsar möjligheten att uppställa krav på skyddsåtgärder, som särskilt med avseende på importerade maskiner kan anses påkallade med hänsyn till svensk skyddsteknisk standard.

Sjöfartsstyrelsen anmärker att konventionen enligt artikel 17 är avsedd att vara tillämplig inom alla grenar av näringslivet, sålunda även på maskiner ombord i fartyg.

Enligt lagen den 16 oktober 1914 om tillsyn å fartyg skall, fortsätter styrelsen, maskiner och maskinell utrustning vara sådana, att resa med fartyget ej kan skäligen antagas medföra livsfara för ombordvarande, samt för arbetes utförande avsedda inrättningar och redskap vara sådana, att arbete därmed icke är förbundet med uppenbar fara för olycksfall. Vid tillämpningen av dessa bestämmelser genom fartygsinspektionen torde i stort sett konventionens ändamål uppfyllas. Både konventionen och rekommendationen kan godtagas för Sveriges del och dess bestämmelser göras tillämpliga ej blott å svenska fartyg utan även i lämplig utsträckning jämväl å utländska fartyg, varå bedrivs arbete inom svenskt territorialvatten. Någon anledning att på sätt artikel 17 angiver begränsa konventionens tillämpning i vad fråga är om maskiner ombord i fartyg torde således icke föreligga.

Svenska arbetsgivareföreningen anser att konventionens detaljbestämmelser i stor utsträckning har avseende på äldre typer av maskiner, vilket gör konventionen mycket tidsbunden. Med den framstegstakt som för närvarande råder på det tekniska området kommer konventionstexten i dessa delar att inom en snar framtid ej längre vara aktuell. Då konventionen icke i något väsentligt avseende synes strida mot svensk lagstiftning och praxis, vill föreningen emellertid icke motsätta sig ett svenskt antagande av konventionen.

Föreningen yttrar sig inte över rekommendationen.

Landsorganisationen kan inte finna, att arbetarskyddslagen innehåller något stadgande, som skulle utgöra hinder för en svensk ratifikation av konventionen. Då dessutom konventionens stadganden överensstämmer med den ståndpunkt Landsorganisationen intager till den i konventionen behandlade frågan anser organisationen, att konventionen bör ratificeras av Sverige.

Beträffande rekommendationen finner Landsorganisationen några erinringar ej för närvarande påkallade.

Tjänstemännens centralorganisation har intet att erinra mot innehållet i konventionen respektive rekommendationen.

ILO-kommittén erinrar om att frågan om säkerhetsanordningar på mo-

tordrivna maskiner sedan flera årtionden varit föremål för diskussioner inom ILO. Redan år 1929 antog Internationella arbetskonferensen en rekommendation i ämnet, vari medlemsstaterna anmodas att genom lag förbjuda leverans eller installation av motordrivna maskiner, avsedda att användas inom medlemsstatens territorium, med mindre de är försedda med sådana säkerhetsanordningar som fordras av den nationella lagstiftningen, då dessa maskiner är i bruk.

Med hänsyn till den snabba tekniska utveckling som ägt rum särskilt under tiden efter andra världskriget har man inom ILO ansett det önskvärt att på nytt upptaga frågan om maskinskyddet till behandling i avsikt att åstadkomma mera tidsenliga internationella instrument i ämnet. Antagandet av de båda nu föreliggande instrumenten måste ses som ett led i dessa strävanden och bör hälsas med tillfredsställelse.

Vad först beträffar *k o n v e n t i o n e n* har, fortsätter ILO-kommittén, samtliga remissorgan tillstyrkt att denna ratificeras av Sverige. Även kommittén tillstyrker svensk ratificering. Med anledning av vad arbetarskyddsstyrelsen yttrat, vill kommittén understryka, att en anslutning från svensk sida till konventionen givetvis ej hindrar vårt land från att, om så anses motiverat med hänsyn till svensk skyddsteknisk standard, uppställa strängare krav på skyddsåtgärder än de konventionen innehåller.

R e k o m m e n d a t i o n e n, som i övrigt har i stort sett samma innehåll som konventionen, omfattar även tillverkning av maskiner, säger ILO-kommittén vidare. Frågan om skydd redan på tillverkningsstadiet visade sig så komplicerad för flertalet länder, att den inte togs upp i konventionen. Den svenska arbetarskyddslagen jämställer emellertid i detta avseende tillverkare med försäljare och upplåtare. Någon åtgärd i anledning av rekommendationen erfordras således inte från svensk sida.

Rekommendation angående uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ

Sedan frågan om uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ varit föremål för en första behandling vid 1962 års arbetskonferens, hade ärendet uppförts på dagordningen för 1963 års konferens för slutligt avgörande.

Efter vederbörlig utskottsbehandling antog konferensen en rekommendation i ämnet med 196 röster mot 14 och 10 nedlagda. De svenska regerings- och arbetstagarombuden röstade för rekommendationens antagande, medan arbetsgivarombudet röstade mot.

Rekommendationen

Rekommendationen är uppdelad på två huvudavsnitt, av vilka det förra anger vissa allmänna tillämpningsnormer och det senare innehåller kompletterande bestämmelser avseende minskning i arbetsstyrkan.

Huvudprincipen i rekommendationen är att anställningsavtal icke bör uppsägas utan att det för sådan uppsägning föreligger ett giltigt skäl, som sammanhänger med arbetstagarens duglighet eller uppförande eller som har sin grund i hänsyn till arbetets behöriga gång inom vederbörande företag, anläggning eller verksamhet.

Såsom exempel på skäl som inte skall anses såsom giltiga anger texten a) medlemskap i facklig sammanslutning eller deltagande i facklig verksamhet utanför arbetstiden eller, med arbetsgivarens medgivande, under arbetstiden; b) den omständigheten att någon ämnar uppträda, uppträder eller har uppträtt såsom ombud för arbetstagarna; c) den omständigheten att någon i god tro ingivit klagomål eller deltagit i rättsligt förfarande mot en arbetsgivare med påstående om lagöverträdelse; d) ras, hudfärg, kön, civilstånd, religion, politisk uppfattning, nationell härstamning eller socialt ursprung.

Rekommendationen stadgar att arbetstagare, som anser sig ha blivit obehörigen uppsagd, äger att inom rimlig tid överklaga uppsägningsbeslutet inför ett organ som upprättats enligt bestämmelser i kollektivavtal eller inför en opartisk instans såsom domstol, skiljedomare, skiljenämnd eller liknande organ. Det tillägges att om besvärsinstansen finner att uppsägningen var ogrundad, den kan föreskriva, att vederbörande arbetstagare, såvida han ej återinsättes i arbete med rätt att i förekommande fall uppbära innehållen lön, skall erhålla antingen ett lämpligt skadestånd eller annan form av ersättning.

Arbetstagare som blir föremål för uppsägning bör åtnjuta skäligen uppsägningstid eller skäligen ekonomisk gottgörelse. Han har också rätt att utfå ett av arbetsgivaren utfärdat intyg. Detta får endast innehålla uppgift om de tidpunkter då arbetstagaren tillträdde respektive slutade sin anställning samt om arten av de arbetsuppgifter med vilka han varit sysselsatt. Däremot får intyget inte innehålla något för arbetstagaren ofördelaktigt.

I händelse av allvarlig misskötsel kan uppsägning ske utan varsel eller ersättning därför. Sådan misskötsel kan föranleda att avgångsvederlag eller liknande av arbetsgivaren utgivna förmåner ej beviljas. Innan beslut om uppsägning på grund av allvarlig misskötsel slutgiltigt träder i kraft, bör arbetstagaren få tillfälle att utan dröjsmål förklara sig.

Rekommendationens kompletterande bestämmelser rörande minskning i arbetsstyrkan stadgar att när sådan minskning överväges samråd med arbetstagarnas representanter bör äga rum så snart som möjligt rörande alla därmed sammanhängande frågor, såsom åtgärder för undvikande

av minskningen, begränsning av övertid, utbildning och omskolning, överflyttningar mellan olika avdelningar, spridning av uppsägningar över en viss tidrymd, åtgärder för att nedbringa verkningarna av arbetsstyrkans minskning för berörda arbetstagare samt urvalet av de arbetstagare som skall drabbas av minskningen. Sådant urval bör ske i enlighet med noga bestämda kriterier, vilka om möjligt bör fastställas i förväg med vederbörligt hänsynstagande till såväl företagets, anläggningens eller verksamhetens som arbetstagarnas intressen; därjämte bör sådan arbetstagare givas företräde till återanställning, när arbetsgivaren på nytt anställer arbetskraft.

I instrumentet uttalas vidare att alla berörda parter bör på lämpligt sätt vidtaga positiva åtgärder för att i möjligaste mån avvärja eller begränsa en minskning av arbetsstyrkan utan att företagets effektiva drift därigenom lider avbräck. De statliga arbetsförmedlingsorganen eller andra lämpliga organ bör till fullo utnyttjas för att i största möjliga utsträckning säkerställa att arbetstagare vilka blivit uppsagda till följd av minskning av arbetsstyrkan utan dröjsmål erhåller annat arbete.

Rekommendationen äger tillämpning på alla grenar av näringslivet och på alla kategorier av arbetstagare. Från rekommendationens tillämpningsområde kan emellertid undantagas arbetstagare som anställts för bestämd tid eller för en bestämd arbetsuppgift, då på grund av arbetets natur anställningsförhållandet icke kan vara av obestämd varaktighet, arbetstagare som fullgör en provotid, såframt denna bestämts på förhand och är av rimlig varaktighet, arbetstagare som anställts tillfälligt för en kortare period samt tjänstemän i den statliga förvaltningen, dock endast i den omfattning som konstitutionella föreskrifter utesluter dem från tillämpningen av en eller flera av bestämmelserna i rekommendationen.

Vad slutligen beträffar reglerna för rekommendationens genomförande stadgas härom att rekommendationen kan bringas i tillämpning genom nationell lagstiftning, kollektivavtal, interna reglementen och föreskrifter inom företagen, skiljedom eller beslut av dömande myndighet eller på annat sätt som är förenligt med nationell praxis och som kan anses lämpligt med beaktande av förhållandena i varje enskilt land.

Rättsläget i Sverige

I vårt land saknas — fränsett för vissa grupper av arbetstagare — lagstiftning, som reglerar det enskilda tjänsteavtalet. Undantagsgrupperna utgöres främst av sjöfolk, hembiträden och handelsresande samt vissa grupper av offentliga tjänstemän. Sverige saknar även generella lagbestämmelser, som innefattar förbud mot obefogad uppsägning av tjänsteavtal. Däremot finns i vårt land lagregler om uppsägningsskydd i vissa bestämda situationer. Uppsägning är sålunda ogiltig, om den sker på grund av militärtjänstgöring (lag år 1939), på grund av trolovning, gifter-

mål eller havandeskap (lag år 1945), i föreningsrättskränkande syfte (1936 års lag om förenings- och förhandlingsrätt) eller på grund av verksamhet såsom skyddsombud (1949 års arbetarskyddslag). I fråga om stats-tjänstemännen kan emellertid erinras om § 36 regeringsformen enligt vilket stadgande befattningshavare, som innehar fullmakt på sitt ämbete, inte kan avsättas annorledes än genom domstols dom.

Vad angår de kollektivavtalsreglerade områdena tilldrager sig i första hand det område intresse som täckes av 1938 års huvudavtal mellan Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen. Svenska arbetsgivareföreningen har såtillvida slagit vakt om principen om arbetsgivarens rätt att fritt antaga och avskeda arbetare, som till föreningen anslutna företag enligt praxis är förhindrade att sluta kollektivavtal, som innefattar inskränkning av denna arbetsgivarens rätt. Huvudavtalet mellan Arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen modifierar emellertid denna princip i så måtto som i detta avtal stadgas skyldighet för arbetsgivaren att uppge skälet för en verkställd uppsägning, och en uppsägning kan bli föremål för centrala och lokala förhandlingar samt på begäran av vederbörande fackförbundsstyrelse upptas till undersökning i den av parterna tillsatta arbetsmarknadsnämnden. Denna nämnds prövning har karaktären av en lämplighets- eller billighetsprövning, varvid en avvägning skall göras av de varandra motstående intressena. Nämndens beslut är dock inte bindande för parterna. Därjämte föreskrives sedan år 1947 i huvudavtalet uppsägningsvarsel från arbetsgivarens sida, vilket innebär att, om en arbetare varit anställd minst nio månader, arbetsgivaren minst 14 dagar före uppsägning eller permittering skall underrätta fackföreningens representant på arbetsplatsen om den tilltänkta åtgärden.

Klausuler om turordning vid arbetsbrist i situationer, då uppsägning skett utan att ha sin grund i arbetsbrist, har vid flera tillfällen varit föremål för arbetsdomstolens tolkning. Gällande rättsgrundsats innebär att kollektivavtal med turordningsbestämmelse vid arbetsbrist måste antagas betyda, att arbetsgivaren överhuvud inte kan avskeda en företrädesberättigad arbetstagare utan att härför kunna åberopa en objektivt godtagbar anledning. Grundsatsen har sin förklaring däri, att en turordningsbestämmelse skulle förlora all praktisk betydelse, om arbetsgivaren oberoende av arbetsbrist skulle kunna avskeda en arbetare på vilket skäl som helst.

Arbetsdomstolen har i åtskilliga mål följt den i domen nr 100/1932 uttalade grundsatsen, att ett tjänsteavtal, som slutits på obestämd tid, kan å ömse sidor uppsägas till upphörande efter viss uppsägningstid och detta vare sig uppsägningen äger rum från arbetsgivarsidan eller arbetstagar-sidan. Grundsatsen har dock ansetts underkastad vissa begränsningar. Arbetsgivaren får sålunda inte begagna uppsägningsrätten i ett syfte, som strider mot lag eller goda seder (enligt ett uttalande i nyssnämnda dom), och rätten för arbetsgivaren att fritt avskeda arbetare gäller endast såvida inte

i kollektivavtal upptagits regler om begränsning av denna rätt. Emellertid är att märka att arbetsdomstolens ordförande i ett år 1954 gjort uttalande framhållit, att den i nämnda dom angivna inskränkningen i arbetsgivarens uppsägningsrätt icke lär kunna givas alltför stort utrymme. Vidare må nämnas att arbetsdomstolens praxis vid tolkning av olika kollektivavtal rörande uppsägningskydd har varit av betydelse, då de allmänna domstolarna haft att bedöma vad som skall anses vara god sed när det gäller uppsägning av ett enskilt tjänsteavtal.

Såsom av det föregående framgår har grundvalen för de nuvarande reglerna i huvudavtalet på arbetsmarknaden varit, att arbetsgivarnas rätt att uppsäga arbetstagarna i princip är fri. På arbetstagarsidan har den nuvarande rättsordningen kritiserats under yrkande att arbetsgivarnas fria uppsägningsrätt utmönstras och ersättes med ett uppsägningskydd.

Från statsmakternas sida har man intagit en avvaktande hållning till frågan om att lagstiftningsvägen bereda arbetstagare ökat skydd mot obefogad uppsägning. Denna fråga har genom motioner vid olika tillfällen, senast vid innevarande års riksdag (motionerna I: 56 och II: 66 samt I: 280 och II: 328; L²U 1963: 23), bragts under riksdagens prövning men motionerna har avslagits. Motiveringen har varit att den rättsordning, som tillskapats genom huvudavtalet och andra liknande avtal, har byggts upp under formen av fria förhandlingar. Detta har skett i överensstämmelse med den hos arbetsmarknadens huvudorganisationer omfattade principen att arbetsmarknadsparternas inbördes förhållanden bör regleras av dem själva genom förhandlingar och utan statsmakternas inblandning. Att tillgripa lagstiftning i en tid, då utvecklingen visar hän mot att arbetsmarknadens parter i allt större utsträckning löser inbördes problem genom frivilliga överenskommelser har ansetts opåkallat.

Yttranden

Över rekommendationen har yttranden avgivits av socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Sveriges akademikers centralorganisation och ILO-kommittén.

Socialstyrelsen framhåller — efter att ha redogjort för uppsägningsfrågans läge i Sverige — att de s. k. trygghetsfrågorna omfattar betydande komplex av problem, som främst gäller arbetsgivarens fria uppsägningsrätt, permitteringslön och vederlag vid avskedanden. Styrelsen erinrar vidare om den kritik som under senare år från fackligt håll riktats framför allt mot arbetsgivarens fria uppsägningsrätt med yrkande om att bestämmelsen här om skall rensas ut från kollektivavtalen. Krav har också framförts på införandet av ett skydd mot sakligt ogrundade uppsägningar.

Ur de allmänna sociala synpunkter socialstyrelsen har att företräda har

styrelsen icke något att erinra mot rekommendationen. Med hänsyn till de överläggningar rörande spörsmålen om anställningstryggheten, som enligt vad styrelsen har sig bekant pågår mellan huvudparterna på arbetsmarknaden, anser styrelsen emellertid att några statliga åtgärder i anledning av rekommendationen icke bör vidtagas för närvarande.

Arbetsmarknadsstyrelsen har begränsat sitt yttrande till att avse rekommendationens avsnitt III, som behandlar särskilda bestämmelser rörande minskning av arbetsstyrkan.

Styrelsen framhåller att bestämmelserna i nämnda avsnitt i stor utsträckning berör frågor, som kommit att bli föremål för åtgärder från arbetsmarknadsstyrelsens sida. Det samråd som förutsattes komma till stånd vid en minskning av arbetsstyrkan berör inte enbart arbetstagarnas representanter i fackorganisationer och företagsnämnder utan även länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar. Genom det mellan näringslivet och arbetsmarknadsmyndigheterna överenskomna varselsystemet erhåller i regel myndigheterna i god tid underrättelse om förestående personalreduktioner, åtminstone av påtaglig storleksordning. Sådana varselrapporter eller underhandsinformerationer om beräknade begränsningar av personal och sysselsättningsgrad kan läggas till grund för omedelbara åtgärder från arbetsmarknadsverkets sida. Vid större personalreduktioner eller total driftsnedläggelse upprättas alltid samarbetskommittéer, i vilka representanter ingår för berörda företag, länsarbetsnämnd (arbetsförmedling), fackorganisationer och kommun.

Arbetsmarknadsstyrelsen har, fortsätter styrelsen, oavlatligt haft sin uppmärksamhet riktad på frågan om behovet av initiativ och snabba åtgärder från arbetsmarknadsmyndigheternas sida för att finna lösningar på uppkommande frågor i samband med minskning av arbetsstyrkan inom olika företag. Varselsystemet har successivt utbyggt — senast genom en överenskommelse beträffande skogsbruket — och de erfarenheter som vunnits vid hittills inträffade driftsinskränkningar och driftsnedläggelser har inneburit att effektiviteten i verkets åtgärder ökat. En kartläggning har skett av de åtgärder som kan bli påkallade i olika sammanhang, och arbetsförmedlingspersonalen har gjorts nära förtrolig med de anspråk som kan ställas på verket vid inträffade förändringar i näringslivets sysselsättning.

Oavsett om och i vilken form bestämmelserna i den föreliggande rekommendationen kan komma att ges mera allmän giltighet på den svenska arbetsmarknaden, säger sig arbetsmarknadsstyrelsen vara beredd att medverka till en smidig anpassning av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna för att reducera friktionsmomenten på arbetsmarknaden i samband med personalreduktioner och medverka till att en hög och jämn sysselsättning så långt möjligt uppehålls.

Svenska arbetsgivareföreningen åberopar att uppsägningsfrågorna blivit föremål för särskild reglering i huvudavtal, som ingåtts av föreningen såväl

med Landsorganisationen i Sverige som med Svenska industritjänstemannaförbundet och Sveriges arbetsledareförbund.

Med hänsyn härtill, och med anmärkning tillika att en fortsatt reglering förhandlingsvägen av dessa frågor påkallats av nämnda arbetstagarorganisationer, hemställer föreningen, att rekommendationen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Även *Landsorganisationen* uttalar under hänvisning till de mellan parterna pågående förhandlingarna rörande uppsägningsfrågornas reglering, att rekommendationen ej bör föranleda någon åtgärd från svensk sida. Organisationen tillägger att, om förhandlingarna ej leder till ett tillfredsställande resultat, lagstiftning på detta område blir nödvändig.

Tjänstemännens centralorganisation framhåller, att det materiella innehållet i rekommendationen utgör en kompromiss mellan arbetsgivare- och arbetstagesynpunkter i denna fråga samt att bestämmelserna tämligen genomgående torde återge vad som redan gäller i ett stort antal representativa industriländer på västsidan.

Organisationen anger härefter ett par enligt organisationens mening väsentliga punkter, där rättsläget i Sverige avviker från det i rekommendationen förordade.

Sålunda har den grundläggande bestämmelsen i *punkt 2* att upphörande av anställning ej får äga rum med mindre arbetsgivaren kan visa en giltig grund sin motsvarighet i Sverige i regeln om arbetsgivarens fria uppsägningsrätt. I vårt land saknas vidare sådan möjlighet att få en uppsägning med bindande verkan prövad av en neutral instans som föreskrives i *punkt 4*. I rekommendationens *punkt 6* stadgas att om en uppsägning befunnits sakna giltig grund kan arbetstagaren antingen bli återinsatt i arbete eller erhålla skadestånd m. m. Högsta domstolen har i en dom 1960 (NJA 1960 s. 63) förklarat att enligt svensk rätt kan domstol vid fall av ogiltig uppsägning endast utdöma skadestånd. Domstolen har därvid tillfogat att om en ändring i rättsläget anses önskvärd är detta en sak för statsmakterna, icke för domstolarna.

Tjänstemännens centralorganisation finner att bestämmelserna i rekommendationen svarar mot vad som i dag anses vara allmän rättsuppfattning i vårt land men betonar samtidigt att otillfredsställelsen med nuvarande rättstillstånd under senare år kommit till markant uttryck. Organisationen erinrar om tidigare berörda motioner och om de pågående förhandlingarna samt säger sig finna det angeläget att de principer som kommit till uttryck i rekommendationen införlivas med det svenska rättssystemet. I första hand torde därvid utgången av de pågående förhandlingarna avvaktas och därefter finns anledning överväga vilka andra åtgärder som bör vidtagas.

I fråga om sättet för rekommendationens genomförande i Sverige anser *Sveriges akademikers centralorganisation*, att lagstiftningsvägen bör regle-

ras de bestämmelser, som rör giltigheten i motiveringen för uppsägningen, möjligheterna att få frågan om uppsägningens skälighet prövad av neutral instans samt rätten till återgång till arbetet eller avgångsvederlag vid uppsägning utan giltig grund. Övriga i rekommendationen behandlade frågor hör regleras i kollektivavtal.

I övrigt anför organisationen beträffande enskilda punkter i rekommendationen följande.

Organisationen understryker, att de i *punkt 3* uppräknade omständigheter, som inte skall utgöra giltig grund för uppsägning från arbetsgivarens sida, inte är en fullständig katalog utan endast en exemplifiering. Organisationen utgår också ifrån att »medlemskap i facklig sammanslutning eller deltagande i facklig verksamhet» också omfattar aktivitet för att bilda facklig organisation.

Enligt *punkt 4* finns möjlighet att definitivt avgöra en uppsägningsfråga på företagsnivå, om sådana bestämmelser finns i lag eller avtal. Detta bör tolkas så, att den uppsagde arbetstagaren dock har rätt att gå förbi institutionen på företagsnivå och direkt vända sig till domstol eller annan neutral instans.

I anslutning till *punkt 18 d)* uttalar organisationen den uppfattningen att inga konstitutionella bestämmelser torde finnas i Sverige, som utesluter att rekommendationen tillämpas fullt ut även på statstjänstemän.

ILO-kommittén slutligen understryker vikten av att arbetstagarna beredes största möjliga trygghet i anställningen. Den omständigheten att de anställdas uppsägningsskydd blivit föremål för internationell reglering kommer med säkerhet att bidra till att därmed förknippade problem blir föremål för ökad uppmärksamhet inom ILO:s medlemsländer.

Frågan om ett vidgat uppsägningsskydd har upptagits till förhandling mellan arbetsmarknadens parter. I avvaktan på resultatet av dessa förhandlingar finner kommittén anledning ej föreligga att från statsmakternas sida vidtaga någon åtgärd i anslutning till rekommendationen.

Departementschefen

Vad först beträffar *konventionen (nr 119) angående maskinskydd* finns det anledning antaga, att den kommer att visa sig vara av stort värde för arbetstagarna och att ett genomförande av dess bestämmelser i ILO:s medlemsstater kan förväntas bidra till att nedbringa antalet olycksfall i arbetet. Jag delar den tillfredsställelse som ILO-kommittén uttryckt över att detta internationella instrument antagits.

Någon erinran mot en svensk anslutning till konventionen har inte framförts från något av remissorganen.

Jag får därför föreslå att Sverige ratificerar konventionen (nr 119) angående maskinskydd.

Rekommendationen (nr 118) i samma ämne har i stort sett samma innehåll som konventionen men omfattar dessutom tillverkning av maskiner. Den svenska arbetarskyddslagen, vilken jämställer tillverkare med försäljare och upplåtare i de hänseenden som regleras av rekommendationen, torde motsvara de anspråk rekommendationen ställer.

Vad slutligen beträffar den vid konferensen antagna *rekommendationen (nr 119) angående uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ* må framhållas, att frågan om vidgat uppsägningsskydd för närvarande är föremål för förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter. Såsom ILO-kommittén betonat bör i avvaktan på resultatet av dessa förhandlingar några åtgärder från statsmakternas sida i anslutning till rekommendationen inte övervägas.

Under återopande av vad jag i det föregående anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att med anledning av de vid Internationella arbetskonferensens fyrtiosjunde sammanträde antagna internationella instrumenten

dels godkänna att Sverige ansluter sig till konventionen (nr 119) angående maskinskydd,

dels ock uttala att rekommendationerna (nr 118) angående maskinskydd och (nr 119) angående uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ ej skall föranleda någon åtgärd.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Berit Sandqvist-Örnberg

Bilaga A

(Översättning)

**Convention (No. 119) concerning the
Guarding of Machinery**

**Konvention (nr 119) angående
maskinskydd**

The General Conference of the International Labour Organisation,

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Forty-seventh Session on 5 June 1963, and

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 5 juni 1963 till sitt fyrtiosjunde sammanträde,

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to the prohibition of the sale, hire and use of inadequately guarded machinery, which is the fourth item on the agenda of the session, and

och beslutat antaga vissa förslag angående förbud mot försäljning, uthyrning och användning av maskiner med otillfredsställande skyddsanordningar, vilken fråga utgör den fjärde punkten på sammanträdets dagordning,

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en internationell konvention,

adopts this twenty-fifth day of June of the year one thousand nine hundred and sixty-three the following Convention, which may be cited as the Guarding of Machinery Convention, 1963:

antager denna den tjugofemte dagen i juni månad år nittonhundrasextiotre följande konvention, som må benämnas konvention angående maskinskydd, 1963.

Part I. General Provisions

Del I. Allmänna bestämmelser

Article 1

Artikel 1

1. All power-driven machinery, new or second-hand, shall be considered as machinery for the purpose of the application of this Convention.

1. Alla maskiner, nya eller begagnade, som drivas med annan kraft än handkraft, skola anses som maskiner vid tillämpningen av denna konvention.

2. The competent authority in each country shall determine whether and how far machinery, new or second-hand, operated by manual power presents a risk of injury to the worker and shall be considered as machinery for the purpose of the application of this Convention. Such decisions shall be taken after consulta-

2. Vederbörande myndighet i varje land skall avgöra huruvida och i vilken utsträckning maskiner, nya eller begagnade, som drivas med handkraft, medföra skaderisk för arbetstagaren och skola anses som maskiner vid tillämpningen av denna konvention. Beslut härom skall fattas efter samråd med berörda mest

tion with the most representative organisations of employers and workers concerned. The initiative for such consultation can be taken by any such organisation.

3. The provisions of this Convention—

(a) apply to road and rail vehicles during locomotion only in relation to the safety of the operator or operators;

(b) apply to mobile agricultural machinery only in relation to the safety of workers employed in connection with such machinery.

Part II. Sale, Hire, Transfer in Any Other Manner and Exhibition

Article 2

1. The sale and hire of machinery of which the dangerous parts specified in paragraphs 3 and 4 of this Article are without appropriate guards shall be prohibited by national laws or regulations or prevented by other equally effective measures.

2. The transfer in any other manner and exhibition of machinery of which the dangerous parts specified in paragraphs 3 and 4 of this Article are without appropriate guards shall, to such extent as the competent authority may determine, be prohibited by national laws or regulations or prevented by other equally effective measures: Provided that during the exhibition of machinery the temporary removal of the guards in order to demonstrate the machinery shall not be deemed to be an infringement of this provision as long as appropriate precautions to prevent danger to persons are taken.

3. All set-screws, bolts and keys, and, to the extent prescribed by the competent authority, other projecting parts of any moving part of machinery also liable to present danger to any person coming into contact

representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. Initiativ till samråd kan tagas av envar av nämnda organisationer.

3. Bestämmelserna i denna konvention äga tillämpning på

a) vägfordon och spårbundna fordon, när dessa äro i rörelse, endast i fråga om förarpersonalens säkerhet;

b) rörliga jordbruksmaskiner endast i fråga om säkerheten för arbetstagare, som äro sysselsatta i samband med dessa.

Del II. Försäljning, uthyrning, upplåtelse i annan form samt utställning

Artikel 2

1. Försäljning och uthyrning av maskiner, vilkas farliga delar, specificerade i mom. 3 och 4 denna artikel, sakna ändamålsenliga skyddsanordningar, skola förbjudas genom den nationella lagstiftningen eller förhindras genom andra lika effektiva åtgärder.

2. Upplåtelse i annan form samt utställning av maskiner vilkas farliga delar, specificerade i mom. 3 och 4 denna artikel, sakna ändamålsenliga skyddsanordningar, skola i den omfattning vederbörande myndighet bestämmer, förbjudas genom den nationella lagstiftningen eller förhindras genom andra lika effektiva åtgärder. Om under en utställning av maskiner skyddsanordningarna tillfälligt avlägsnas för demonstration av en maskin skall detta dock icke anses innebära överträdelse av denna bestämmelse, under förutsättning att erforderliga skadeförebyggande åtgärder vidtagas.

3. Alla ställskruvar, bultar och kilar samt, i den omfattning vederbörande myndighet föreskriver, andra utstående delar på rörliga maskindelar, vilka likaledes kunna antagas medföra skaderisker för en person

with them when they are in motion, shall be so designed, sunk or protected as to prevent such danger.

4. All flywheels, gearing, cone and cylinder friction drives, cams, pulleys, belts, chains, pinions, worm gears, crank arms and slide blocks, and, to the extent prescribed by the competent authority, shafting (including the journal ends) and other transmission machinery also liable to present danger to any person coming into contact with them when they are in motion, shall be so designed or protected as to prevent such danger. Controls also shall be so designed or protected as to prevent danger.

Article 3

1. The provisions of Article 2 do not apply to machinery or dangerous parts thereof specified in that Article which—

(a) are, by virtue of their construction, as safe as if they were guarded by appropriate safety devices; or

(b) are intended to be so installed or placed that, by virtue of their installation or position, they are as safe as if they were guarded by appropriate safety devices.

2. The prohibition of the sale, hire, transfer in any other manner or exhibition of machinery provided for in paragraphs 1 and 2 of Article 2 does not apply to machinery by reason only of the machinery being so designed that the requirements of paragraphs 3 and 4 of that Article are not fully complied with during maintenance, lubrication, setting-up and adjustment, if such operations can be carried out in conformity with accepted standards of safety.

3. The provisions of Article 2 do

not apply to machinery which, when in motion, shall be so designed, sunk or protected as to prevent such danger.

4. Alla svänghjul, kuggväxlar, koniska och cylindriska friktionsdrifter, kammar, remskivor, remmar, kedjor, drivhjul, snäckhjul, vevarmar och slider, samt, i den omfattning vederbörande myndighet föreskriver, axelledningar (och deras ändrar) samt andra transmissionsdelar, som likaledes kunna antagas medföra skaderisker för en person som kommer i kontakt med dem när de äro i rörelse, skola vara så konstruerade eller skyddade att sådana risker förebyggas. Reglerings- och kontrollorgan skola även vara så konstruerade eller skyddade att fara förebyggas.

Artikel 3

1. Bestämmelserna i artikel 2 äro icke tillämpliga på maskiner eller farliga maskindelar, specificerade i nämnda artikel, vilka

a) på grund av sin konstruktion erbjuda lika stor säkerhet som om de vore försedda med ändamålsenliga skyddsanordningar;

b) äro avsedda att installeras eller placeras så att de, på grund av sin installation eller placering, erbjuda lika stor säkerhet som om de vore försedda med ändamålsenliga skyddsanordningar.

2. Maskiner, vilka äro konstruerade på sådant sätt att bestämmelserna i artikel 2 mom. 3 och 4 icke kunna helt iakttagas vid underhåll, smörjning, uppsättning eller justering, skola icke på denna grund vara underkastade i samma artikel stadgat förbud mot försäljning, uthyrning, upplåtelse i annan form eller utställning, under förutsättning att nämnda arbeten kunna utföras i enlighet med godtagna säkerhetsföreskrifter.

3. Bestämmelserna i artikel 2 ut-

not prohibit the sale or transfer in any other manner of machinery for storage, scrapping or reconditioning, but such machinery shall not be sold, hired, transferred in any other manner or exhibited after storage or reconditioning unless protected in conformity with the said provisions.

Article 4

The obligation to ensure compliance with the provisions of Article 2 shall rest on the vendor, the person letting out on hire or transferring the machinery in any other manner, or the exhibitor and, where appropriate under national laws or regulations, on their respective agents. This obligation shall rest on the manufacturer when he sells machinery, lets it out on hire, transfers it in any other manner or exhibits it.

Article 5

1. Any Member may provide for a temporary exemption from the provisions of Article 2.

2. The duration of such temporary exemption, which shall in no case exceed three years from the coming into force of the Convention for the Member concerned, and any other conditions relating thereto, shall be prescribed by national laws or regulations or determined by other equally effective measures.

3. In the application of this Article the competent authority shall consult the most representative organisations of employers and workers concerned and, as appropriate, manufacturers' organisations.

Part III. Use

Article 6

1. The use of machinery any dangerous part of which, including the point of operation, is without ap-

göra ej hinder för försäljning eller upplåtelse i annan form av maskiner till förvaring, skrotning eller reparation, dock att dessa maskiner ej må säljas, uthyras, upplåtas i annan form eller utställas efter förvaringen eller reparationen, med mindre de uppfylla i nämnda bestämmelser stadgade krav.

Artikel 4

Skyldigheten att tillse att bestämmelserna i artikel 2 iakttagas skall åvila den som säljer, uthyr, i annan form upplåter eller utställer maskiner ävensom, där så befinnes förenligt med den nationella lagstiftningen, företrädaren för denne. Tillverkare som säljer, uthyr, upplåter i annan form eller utställer maskiner skall ha enahanda skyldighet.

Artikel 5

1. Varje medlem äger göra tillfälligt undantag från bestämmelserna i artikel 2.

2. Varaktigheten av ävensom övriga villkor för sådant tillfälligt undantag, vilket i intet fall må överskrida tre år räknat från ikraftträdandet av konventionen i förhållande till medlemmen i fråga, skola bestämmas genom den nationella lagstiftningen eller genom andra lika effektiva åtgärder.

3. För tillämpningen av denna artikel skall vederbörande myndighet samråda med berörda mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt i förekommande fall med tillverkarnas organisationer.

Del III. Användning

Artikel 6

1. Användning av maskiner, på vilka någon farlig del, arbetszonen inbegripen, saknar ändamålsenliga

appropriate guards shall be prohibited by national laws or regulations or prevented by other equally effective measures: Provided that where this prohibition cannot fully apply without preventing the use of the machinery it shall apply to the extent that the use of the machinery permits.

2. Machinery shall be so guarded as to ensure that national regulations and standards of occupational safety and hygiene are not infringed.

Article 7

The obligation to ensure compliance with the provisions of Article 6 shall rest on the employer.

Article 8

1. The provisions of Article 6 do not apply to machinery or parts thereof which, by virtue of their construction, installation or position, are as safe as if they were guarded by appropriate safety devices.

2. The provisions of Article 6 and Article 11 do not prevent the maintenance, lubrication, setting-up or adjustment of machinery or parts thereof carried out in conformity with accepted standards of safety.

Article 9

1. Any Member may provide for a temporary exemption from the provisions of Article 6.

2. The duration of such temporary exemption, which shall in no case exceed three years from the coming into force of the Convention for the Member concerned, and any other conditions relating thereto, shall be prescribed by national laws or regulations or determined by other equally effective measures.

3. In the application of this Article the competent authority shall

skyddsanordningar, skall förbjudas genom den nationella lagstiftningen eller förhindras genom andra lika effektiva åtgärder. I fall där förbudet icke kan helt upprätthållas utan att maskinens användning hindras, skall det dock fullt ut tillämpas i den omfattning användningen av maskinen tillåter.

2. Maskiner skola vara skyddade på sådant sätt att nationella föreskrifter och normer till skydd mot olycksfall och ohälsa i arbete iakttagas.

Artikel 7

Skyldigheten att tillse att bestämmelserna i artikel 6 iakttagas skall åvila arbetsgivaren.

Artikel 8

1. Bestämmelserna i artikel 6 äro icke tillämpliga på maskiner eller delar därav, vilka på grund av sin konstruktion, installation eller placering erbjuda lika stor säkerhet som om de vore försedda med ändamålsenliga skyddsanordningar.

2. Bestämmelserna i artiklarna 6 och 11 utgöra ej hinder för underhåll, smörjning, uppsättning eller justering av maskiner eller delar därav, om dessa arbeten utföras i enlighet med godtagna säkerhetsföreskrifter.

Artikel 9

1. Varje medlem äger göra tillfälligt undantag från bestämmelserna i artikel 6.

2. Varaktigheten av ävensom övriga villkor för sådant tillfälligt undantag, vilket i intet fall må överskrida tre år räknat från ikraftträdandet av konventionen i förhållande till medlemmen i fråga, skola bestämmas genom den nationella lagstiftningen eller genom andra lika effektiva åtgärder.

3. För tillämpningen av denna artikel skall vederbörande myndighet

consult the most representative organisations of employers and workers concerned.

Article 10

1. The employer shall take steps to bring national laws or regulations relating to the guarding of machinery to the notice of workers and shall instruct them, as and where appropriate, regarding the dangers arising and the precautions to be observed in the use of machinery.

2. The employer shall establish and maintain such environmental conditions as not to endanger workers employed on machinery covered by this Convention.

Article 11

1. No worker shall use any machinery without the guards provided being in position, nor shall any worker be required to use any machinery without the guards provided being in position.

2. No worker using machinery shall make inoperative the guards provided, nor shall such guards be made inoperative on any machinery to be used by any worker.

Article 12

The ratification of this Convention shall not affect the rights of workers under national social security or social insurance legislation.

Article 13

The provisions of this Part of this Convention relating to the obligations of employers and workers shall, if and in so far as the competent authority so determines, apply to self-employed workers.

samråda med berörda mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.

Artikel 10

1. Arbetsgivaren skall vidtaga åtgärder för att bringa den nationella lagstiftningen angående maskinskydd till arbetstagarnas kännedom och skall på lämpligt sätt upplysa dem om de risker som äro förenade med användandet av maskiner och de försiktighetsmått som därvid skola iakttagas.

2. Arbetsgivaren skall skapa och upprätthålla sådana förhållanden på arbetsplatsen, att de arbetstagare som äro sysselsatta vid i denna konvention avsedda maskiner ej utsätas för fara.

Artikel 11

1. Ingen arbetstagare må använda en maskin utan att föreskrivna skyddsanordningar äro anbragta. Ingen arbetstagare må anmodas att använda en maskin utan att föreskrivna skyddsanordningar äro anbragta.

2. Ingen arbetstagare må sätta skyddsanordningarna ur funktion på den maskin han använder. Skyddsanordningarna på en maskin som är avsedd att användas av arbetstagare må ej sättas ur funktion.

Artikel 12

Ratifikation av denna konvention skall ej inverka på arbetstagarnas rättigheter enligt nationell lagstiftning rörande social trygghet eller socialförsäkring.

Artikel 13

De bestämmelser i denna del av konventionen som ha avseende på arbetsgivares och arbetstagares skyldigheter skola, i den mån vederbörande myndighet så bestämmer, tillämpas på självständiga yrkesutövare.

Article 14

The term "employer" for the purpose of this Part of this Convention includes, where appropriate under national laws or regulations, a prescribed agent of the employer.

Part IV. Measures of Application

Article 15

1. All necessary measures, including the provision of appropriate penalties, shall be taken to ensure the effective enforcement of the provisions of this Convention.

2. Each Member which ratifies this Convention undertakes to provide appropriate inspection services for the purpose of supervising the application of the provisions of the Convention, or to satisfy itself that appropriate inspection is carried out.

Article 16

Any national laws or regulations giving effect to the provisions of this Convention shall be made by the competent authority after consultation with the most representative organisations of employers and workers concerned and, as appropriate, manufacturers' organisations.

Part V. Scope

Article 17

1. The provisions of this Convention apply to all branches of economic activity unless the Member ratifying the Convention specifies a more limited application by a declaration appended to its ratification.

2. In cases where a declaration specifying a more limited application is made—

(a) the provisions of the Convention shall be applicable as a mini-

Artikel 14

Vid tillämpningen av denna del av konventionen innefattar uttrycket »arbetsgivare», där så befinnes lämpligt enligt den nationella lagstiftningen, en av arbetsgivaren utsedd representant.

Del IV. Tillämpningsåtgärder

Artikel 15

1. Alla erforderliga åtgärder, inbegripet lämpliga straffrättsliga sanktioner, skola vidtagas för att säkerställa en effektiv tillämpning av bestämmelserna i denna konvention.

2. Varje medlem som ratificerar denna konvention förbinder sig att vidtaga lämpliga inspektionsåtgärder för att kontrollera tillämpningen av konventionens bestämmelser eller ock förvissa sig om att vederbörlig tillsyn på annat sätt utföres.

Artikel 16

De nationella lagstiftningsåtgärder som avse att ge effekt åt bestämmelserna i denna konvention skola vidtagas av vederbörande myndighet efter samråd med berörda mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt i förekommande fall med tillverkarnas organisationer.

Del V. Tillämpningsområde

Artikel 17

1. Bestämmelserna i denna konvention äro tillämpliga på alla grenar av näringslivet, såvida ej den medlem som ratificerar konventionen anger en mera begränsad tillämpning genom en till ratifikationen fogad förklaring.

2. I de fall där en förklaring anger en mera begränsad tillämpning

a) skola bestämmelserna i konventionen i vart fall tillämpas på de

mum to undertakings or branches of economic activity in respect of which the competent authority, after consultation with the labour inspection services and with the most representative organisations of employers and workers concerned, determines that machinery is extensively used; the initiative for such consultation can be taken by any such organisation;

(b) the Member shall indicate in its reports under article 22 of the Constitution of the International Labour Organisation any progress which may have been made with a view towards wider application of the provisions of this Convention.

3. Any Member which has made a declaration in pursuance of paragraph 1 of this Article may at any time cancel that declaration in whole or in part by a subsequent declaration.

Part VI. Final Provisions

Article 18

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 19

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

företag eller grenar av näringslivet, inom vilka vederbörande myndighet — efter samråd med yrkesinspektionen och med berörda mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer — finner att maskiner användas i betydande omfattning; initiativ till samråd kan tagas av envar av nämnda organisationer;

b) skall medlemmen i sina rapporter enligt artikel 22 i Internationella arbetsorganisationens stadga ange varje framsteg, som kan ha gjorts med avseende på en vidare tillämpning av bestämmelserna i denna konvention.

3. Varje medlem som avgivit en förklaring i enlighet med mom. 1 i denna artikel kan när som helst, helt eller delvis, upphäva förklaringen genom en efterföljande förklaring.

Del VI. Slutbestämmelser

Artikel 18

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas Internationella arbetsbyråns generaldirektör och registreras av honom.

Artikel 19

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generaldirektören.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generaldirektören.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader efter den dag, då dess ratifikation registrerats.

Article 20

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 21

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 22

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by

Artikel 20

1. Varje medlem, som ratificerar denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse som delgives Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats.

2. Varje medlem, som ratificerar denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående moment nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje följande tioårsperiod.

Artikel 21

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer och uppsägningar, som delgivits honom av organisationens medlemmar.

2. Då generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikationen i ordningen, som delgivits honom, har han att fästa medlemmarnas uppmärksamhet på den dag, då konventionen kommer att träda i kraft.

Artikel 22

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall, för registrering jämlikt artikel 102 av Förenta Nationernas stadga, lämna Förenta Nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om varje ratifikation och uppsägning, som av honom registrerats i enlighet med

him in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 23

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 24

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides—

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall *ipso jure* involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 20 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 25

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

bestämmelserna i föregående artiklar.

Artikel 23

Närhelst Internationella arbetsbyråns styrelse finner det erforderligt skall styrelsen förelägga Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för konventionens tillämpning och taga under övervägande, huruvida anledning föreligger att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision, helt eller delvis.

Artikel 24

1. Därest konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision, helt eller delvis, av denna konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, försåvitt denna trätt i kraft, *ipso jure* medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, utan hinder av vad i artikel 20 ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbli gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma men icke ratificerat den nya, reviderade konventionen.

Artikel 25

De engelska och franska texterna till denna konvention skola äga lika vitsord.

Bilaga B

(Översättning)

**Recommendation (No. 118) concerning
the Guarding of Machinery**

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Forty-seventh Session on 5 June 1963, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to the prohibition of the sale, hire and use of inadequately guarded machinery, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Guarding of Machinery Convention, 1963,

adopts this twenty-fifth day of June of the year one thousand nine hundred and sixty-three the following Recommendation, which may be cited as the Guarding of Machinery Recommendation, 1963:

**I. Manufacture, Sale, Hire, Transfer
in Any Other Manner and
Exhibition**

1. (1) The manufacture, sale, hire, and, to such extent as the competent authority may determine, the transfer in any other manner and exhibition of specified types of machinery should be prohibited by national laws or regulations or prevented by other equally effective measures when this machinery, as defined in Article 1 of the Guarding of Machinery Convention, 1963,

**Rekommendation (nr 118) angående
maskinskydd**

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 5 juni 1963 till sitt fyrtiosjunde sammanträde,

och beslutat antaga vissa förslag angående förbud mot försäljning, uthyrning och användning av maskiner med otillfredsställande skyddsanordningar, vilken fråga utgör den fjärde punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation avsedd att komplettera konventionen angående maskinskydd, 1963,

antager denna den tjugofemte dagen i juni månad år nittonhundrasextiotre följande rekommendation, som må benämnas rekommendation angående maskinskydd, 1963.

**I. Tillverkning, försäljning, uthyrning,
upplåtelse i annan form
samt utställning**

1. 1) Tillverkning, försäljning, uthyrning och, i den utsträckning som vederbörande myndighet beslutar, upplåtelse i annan form samt utställning av vissa typer av sådana maskiner som angivas i artikel 1 av konventionen angående maskinskydd, 1963, böra förbjudas genom den nationella lagstiftningen eller förhindras genom andra lika effektiva åtgärder, när dessa maskiner, förutom

comprises, in addition to the parts specified in Article 2 thereof, dangerous working parts (at the point of operation) which are without appropriate guards.

(2) The provisions of subparagraph (1) of this Paragraph and of Paragraph 2 should be considered in the design of the machinery in question.

(3) The types of machinery referred to in subparagraph (1) should be specified by national laws or regulations or other equally effective measures.

2. In specifying the types of machinery covered by Paragraph 1 account should also be taken of the following provisions:

(a) all working parts of machinery which, while in operation, may produce flying particles should be adequately guarded in such a manner as to ensure the safety of the operators;

(b) all parts of machinery which are under dangerous electrical pressure should be protected in such a manner as to give complete protection to the workers;

(c) wherever possible, automatic safeguards should protect persons when machinery is being started, is in operation or is being stopped;

(d) machinery should be so constructed as to exclude as far as possible any dangers other than those specified in this Paragraph to which a person working on the machines may be exposed, taking account of the nature of the materials or the type of danger.

3. (1) The provisions of Paragraph 1 do not apply to machinery or working parts thereof specified in that Paragraph which—

(a) are, by virtue of their construction, as safe as if they were guarded by appropriate safety devices; or

de delar som angivas i artikel 2 sagda konvention, bestå av arbetande delar (arbetszonen) vilka sakna ändamålsenliga skydd.

2) Hänsyn bör tagas till bestämmelserna i föregående stycke och i mom. 2 redan vid konstruktion av maskinerna.

3) De typer av maskiner som avses i stycket 1) böra specificeras genom den nationella lagstiftningen eller andra lika effektiva åtgärder.

2. För specificeringen av de typer av maskiner som avses i mom. 1 bör bland annat följande iakttas:

a) alla arbetande delar på en maskin, vilka under arbetet kunna åstadkomma kringflygande partiklar, böra vara lämpligt skyddade, så att de erbjuda säkerhet för dem som äro sysselsatta vid maskinen;

b) alla delar av en maskin, vilka befinna sig under farlig elektrisk spänning, böra skyddas på sådant sätt att de ge arbetstagarna fullt skydd;

c) där så är möjligt böra automatiska säkerhetsanordningar erbjuda skydd för person redan när maskinen startas, under det den användes och när den stannar;

d) maskinerna böra vara så konstruerade att även de övriga risker, för vilka de som äro sysselsatta vid maskinerna kunna utsättas, men som icke särskilt omnämnas i detta moment, så långt möjligt elimineras, med hänsyn tagen till materialets beskaffenhet och farans art.

3. 1) Bestämmelserna i mom. 1 äro icke tillämpliga på i momentet angiven maskin eller del därav, vilken

a) på grund av sin konstruktion erbjuder lika stor säkerhet som om den vore försedd med ändamålsenliga skyddsanordningar; eller

(b) are intended to be so installed or placed that, by virtue of their installation or position, they are as safe as if they were guarded by appropriate safety devices.

(2) The prohibition of the manufacture, sale, hire, transfer in any other manner, or exhibition of machinery provided for in Paragraph 1 does not apply to machinery by reason only of the machinery being so designed that the requirements of that Paragraph concerning guarding are not fully complied with during maintenance, lubrication, setting-up and adjustment, if such operations can be carried out in conformity with accepted standards of safety.

(3) The provisions of Paragraph 1 do not prohibit the sale or transfer in any other manner of machinery for storage, scrapping or reconditioning, but such machinery should not be sold, hired, transferred in any other manner or exhibited after storage or reconditioning unless protected in conformity with the said provisions.

4. The obligation to ensure compliance with the provisions of Paragraph 1 should rest on the manufacturer, the vendor, the person letting out on hire or transferring the machinery in any other manner, or the exhibitor, and, where appropriate under national laws or regulations, their respective agents.

5. (1) Any Member may provide for a temporary exemption from the provisions of Paragraph 1.

(2) The duration of such temporary exemption, which should in no case exceed three years, and any other conditions relating thereto, should be prescribed by national laws or regulations or determined by other equally effective measures.

(3) In the application of this Paragraph the competent authority

b) är avsedd att installeras eller placeras så att den, på grund av sin installation eller placering, erbjuder lika stor säkerhet som om den vore försedd med ändamålsenliga skyddsanordningar.

2) Maskiner, vilka äro konstruerade på sådant sätt att bestämmelserna i mom. 1 icke kunna helt iakttagas vid underhåll, smörjning, uppsättning eller justering, skoä icke på denna grund vara underkastade i samma moment stadgat förbud mot tillverkning, försäljning, uthyrning, upplåtelse i annan form eller utställning, under förutsättning att nämnda arbeten kunna utföras i enlighet med godtagna säkerhetsföreskrifter.

3) Bestämmelserna i mom. 1 utgöra ej hinder för försäljning eller upplåtelse i annan form av maskiner till förvaring, skrotning eller reparation, dock att dessa maskiner ej må säljas, uthyras, upplåtas i annan form eller utställas efter förvaringen eller reparationen, med mindre de uppfylla i nämnda bestämmelser stadgade krav.

4. Skyldigheten att tillse att bestämmelserna i mom. 1 iakttagas bör åvila den som tillverkar, säljer, uthyr, i annan form upplåter eller utställer maskiner ävensom, där så befinnes förenligt med den nationella lagstiftningen, företrädaren för denne.

5. 1) Varje medlem äger göra tillfälligt undantag från bestämmelserna i mom. 1.

2) Varaktigheten av ävensom övriga villkor för ett sådant tillfälligt undantag, vilket i intet fall bör överskrida tre år, böra bestämmas genom den nationella lagstiftningen eller genom andra lika effektiva åtgärder.

3) För tillämpningen av detta moment bör vederbörande myndig-

should consult the most representative organisations of employers and workers concerned and, as appropriate, manufacturers' organisations.

6. Any operating instructions for machinery should be based on safe methods of operation.

II. Use

7. (1) The use of machinery any dangerous part of which, including the point of operation, is without appropriate guards should be prohibited by national laws or regulations or prevented by other equally effective measures: Provided that where this prohibition cannot fully apply without preventing the use of the machinery it should apply to the extent that the use of the machinery permits.

(2) Machinery should be so guarded as to ensure that national regulations and standards of occupational safety and hygiene are not infringed.

8. The obligation to ensure compliance with the provisions of Paragraph 7 should rest on the employer.

9. (1) The provisions of Paragraph 7 do not apply to machinery or parts thereof which, by virtue of their construction, installation or position, are as safe as if they were guarded by appropriate safety devices.

(2) The provisions of Paragraph 7 and Paragraph 12 do not prevent the maintenance, lubrication, setting-up or adjustment of machinery or parts thereof carried out in conformity with accepted standards of safety.

10. (1) Any Member may provide for a temporary exemption from the provisions of Paragraph 7.

(2) The duration of such temporary exemption, which should in no case exceed three years, and

het samråda med berörda mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt i förekommande fall med tillverkarnas organisationer.

6. Säkerhetssynpunkter böra ligga till grund för alla bruksanvisningar rörande maskiner.

II. Användning

7. 1) Användning av maskiner, på vilka någon farlig del, arbetszonen inbegripen, saknar ändamålsenliga skyddsanordningar, bör förbjudas genom den nationella lagstiftningen eller förhindras genom andra lika effektiva åtgärder. I fall där förbudet icke kan helt upprätthållas utan att maskinens användning hindras, bör det dock fullt ut tillämpas i den omfattning användningen av maskinen tillåter.

2) Maskiner böra vara skyddade på sådant sätt att nationella föreskrifter och normer till skydd mot olycksfall och ohälsa i arbete iakttagas.

8. Skyldigheten att tillse att bestämmelserna i mom. 7 iakttagas bör åvila arbetsgivaren.

9. 1) Bestämmelserna i mom. 7 äro icke tillämpliga på maskiner eller delar därav, vilka på grund av sin konstruktion, installation eller placering erbjuda lika stor säkerhet som om de vore försedda med ändamålsenliga skyddsanordningar.

2) Bestämmelserna i mom. 7 och 12 utgöra ej hinder för underhåll, smörjning, uppsättning eller justering av maskiner eller delar därav, om dessa arbeten utföras i enlighet med godtagna säkerhetsföreskrifter.

10. 1) Varje medlem äger göra tillfälligt undantag från bestämmelserna i mom. 7.

2) Varaktigheten av ävensom övriga villkor för sådant tillfälligt undantag, vilket i intet fall bör över-

any other conditions relating thereto, should be prescribed by national laws or regulations or determined by other equally effective measures.

(3) In the application of this Paragraph the competent authority should consult the most representative organisations of employers and workers concerned.

11. (1) The employer should take steps to bring national laws or regulations relating to the guarding of machinery to the notice of workers and should instruct them, as and where appropriate, regarding the dangers arising and the precautions to be observed in the use of machinery.

(2) The employer should establish and maintain such environmental conditions as not to endanger workers employed on machinery covered by this Recommendation.

12. (1) No worker should use any machinery without the guards provided being in position, nor should any worker be required to use any machinery without the guards provided being in position.

(2) No worker using machinery should make inoperative the guards provided, nor should such guards be made inoperative on any machinery to be used by any worker.

13. The rights of workers under national social security or social insurance legislation should not be affected by the application of this Recommendation.

14. The provisions of this part of this Recommendation relating to the obligations of employers and workers should, if and in so far as the competent authority so determines, be applied to self-employed workers.

15. The term "employer" for the

skrida tre år, böra bestämmas genom den nationella lagstiftningen eller genom andra lika effektiva åtgärder.

3) För tillämpningen av detta moment bör vederbörande myndighet samråda med berörda mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.

11. 1) Arbetsgivaren bör vidtaga åtgärder för att bringa den nationella lagstiftningen angående maskinskydd till arbetstagarnas kännedom samt bör på lämpligt sätt upplysa dem om de risker som äro förenade med användandet av maskiner och de försiktighetsmått som därvid böra iakttas.

2) Arbetsgivaren bör skapa och upprätthålla sådana förhållanden på arbetsplatsen, att de arbetstagare som äro sysselsatta vid i denna rekommendation avsedda maskiner ej utsättas för fara.

12. 1) Ingen arbetstagarare bör använda en maskin utan att föreskrivna skyddsanordningar äro anbragta. Ingen arbetstagarare bör anmodas att använda en maskin utan att föreskrivna skyddsanordningar äro anbragta.

2) Ingen arbetstagarare bör sätta skyddsanordningarna ur funktion på den maskin han använder. Skyddsanordningarna på en maskin som är avsedd att användas av arbetstagarare böra ej sättas ur funktion.

13. Tillämpningen av denna rekommendation bör ej inverka på arbetstagararnas rättigheter enligt nationell lagstiftning rörande social trygghet eller socialförsäkring.

14. De bestämmelser i denna del av rekommendationen som ha avseende på arbetsgivarers och arbetstagarers skyldigheter böra, i den mån vederbörande myndighet så bestämmer, tillämpas på självständiga yrkesutövare.

15. Vid tillämpningen av denna del

purpose of this part of this Recommendation includes, where appropriate under national laws and regulations, a prescribed agent of the employer.

III. Scope

16. This Recommendation applies to all branches of economic activity.

IV. Miscellaneous Provisions

17. (1) All necessary measures should be taken to ensure the effective enforcement of the provisions of this Recommendation. Such measures should include the fullest possible detailed specification of the means by which machinery or certain types thereof may be regarded as appropriately guarded, provision for effective inspection and provision for appropriate penalties.

(2) Each Member should provide appropriate inspection services for the purpose of supervising the application of this Recommendation, or satisfy itself that appropriate inspection is carried out.

18. (1) Members exporting or importing machinery should enter into bilateral or multilateral arrangements providing for mutual consultation and co-operation concerning the application of the Guarding of Machinery Convention, 1963, and this Recommendation in respect of transactions having an international character for the sale or hire of machinery.

(2) Such arrangements should provide, in particular, for uniformity in occupational safety and hygiene standards relating to machinery.

(3) In making such arrangements, Members should have regard to the relevant Model Codes of Safety

av rekommendationen innefattar uttrycket »arbetsgivare», där så befinnes lämpligt enligt den nationella lagstiftningen, en av arbetsgivaren utsedd representant.

III. Tillämpningsområde

16. Denna rekommendation äger tillämpning på alla grenar av näringslivet.

IV. Övriga bestämmelser

17. 1) Alla erforderliga åtgärder böra vidtagas för att säkerställa en effektiv tillämpning av bestämmelserna i denna rekommendation. Sådana åtgärder böra innefatta så utförliga detaljuppgifter som möjligt om hur maskinerna eller vissa typer av maskiner skola kunna bedömas som ändamålsenligt skyddade samt bestämmelser om effektiv tillsyn och om lämpliga straffrättsliga sanktioner.

2) Varje medlem bör vidtaga lämpliga inspektionsåtgärder för att kontrollera tillämpningen av denna rekommendation eller ock förvissa sig om att vederbörlig tillsyn på annat sätt utföres.

18. 1) Medlemmar som exportera eller importera maskiner böra ingå bilaterala eller multilaterala avtal om ömsesidigt samråd och samarbete för tillämpningen av konventionen angående maskinskydd, 1963, ävensom av denna rekommendation på internationella transaktioner rörande försäljning eller uthyrning av maskiner.

2) Sådana avtal böra särskilt syfta till enhetliga säkerhetsföreskrifter och yrkeshygieniska normer i fråga om maskiner.

3) Medlemmarna böra vid sådana avtal taga hänsyn till tillämpliga typreglementen rörande säker-

Regulations and Codes of Practice published from time to time by the International Labour Office, and to the appropriate standards of international organisations for standardisation.

19. National laws or regulations giving effect to the provisions of this Recommendation should be made by the competent authority after consultation with the most representative organisations of employers and workers concerned and, as appropriate, manufacturers' organisations.

het och till samlingar av praktiska direktiv, vilka tid efter annan publiceras av Internationella arbetsbyrån, samt till lämpliga, av internationella standardiseringsorganisationer fastställda normer.

19. De nationella lagstiftningsåtgärder som avse att ge effekt åt bestämmelserna i denna rekommendation böra vidtagas av vederbörande myndighet efter samråd med berörda mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt, där så är lämpligt, med tillverkarnas organisationer.

**Recommendation (No. 119) concerning
Termination of Employment at the
Initiative of the Employer**

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Forty-seventh Session on 5 June 1963, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to termination of employment at the initiative of the employer, which is the fifth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation,

adopts this twenty-sixth day of June of the year one thousand nine hundred and sixty-three the following Recommendation, which may be cited as the Termination of Employment Recommendation, 1963:

I. Methods of Implementation

1. Effect may be given to this Recommendation through national laws or regulations, collective agreements, works rules, arbitration awards, or court decisions or in such other manner consistent with national practice as may be appropriate under national conditions.

II. Standards of General Application

2. (1) Termination of employment should not take place unless

**Rekommendation (nr 119) angående
uppsägning av anställningsavtal på
arbetsgivarens initiativ**

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrå sammankallats till Genève och där samlats den 5 juni 1963 till sitt fyrtiosjunde sammanträde,

och beslutat antaga vissa förslag angående uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ, vilken fråga utgör den femte punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager denna den tjugosjätte dagen i juni månad år nittonhundrasextiotre följande rekommendation, vilken må benämnas rekommendation angående uppsägning av anställningsavtal, 1963.

I. Tillämpningsmetoder

1. Denna rekommendation må bringas i tillämpning genom nationell lagstiftning, kollektivavtal, interna reglementen och föreskrifter inom företagen, skiljedom eller beslut av dömande myndighet eller på annat sätt som är förenligt med nationell praxis och som må anses lämpligt med beaktande av förhållandena i varje enskilt land.

II. Allmänna tillämpningsnormer

2. 1) Anställningsavtal bör icke uppsägas utan att det för sådan upp-

there is a valid reason for such termination connected with the capacity or conduct of the worker or based on the operational requirements of the undertaking, establishment or service.

(2) The definition or interpretation of such valid reason should be left to the methods of implementation set out in Paragraph 1.

3. The following, *inter alia*, should not constitute valid reasons for termination of employment:

(a) union membership or participation in union activities outside working hours or, with the consent of the employer, within working hours;

(b) seeking office as, or acting or having acted in the capacity of, a workers' representative;

(c) the filing in good faith of a complaint or the participation in a proceeding against an employer involving alleged violation of laws or regulations; or

(d) race, colour, sex, marital status, religion, political opinion, national extraction or social origin.

4. A worker who feels that his employment has been unjustifiably terminated should be entitled, unless the matter has been satisfactorily determined through such procedures within the undertaking, establishment or service, as may exist or be established consistent with this Recommendation, to appeal, within a reasonable time, against that termination with the assistance, where the worker so requests, of a person representing him to a body established under a collective agreement or to a neutral body such as a court, an arbitrator, an arbitration committee or a similar body.

5. (1) The bodies referred to in Paragraph 4 should be empowered

sägning föreligger ett giltigt skäl, som sammanhänger med arbetstagarens duglighet eller uppförande eller som har sin grund i hänsyn till arbetets behöriga gång inom vederbörande företag, anläggning eller verksamhet.

2) Innebörden i begreppet giltigt skäl bör fastställas i den ordning som angives i mom. 1.

3. Såsom giltigt skäl för uppsägning av anställningsavtal bör icke anses bl. a.

a) medlemskap i facklig sammanlutning eller deltagande i facklig verksamhet utanför arbetstiden eller, med arbetsgivarens medgivande, under arbetstiden;

b) den omständigheten att någon ämnar uppträda, uppträder eller har uppträtt såsom ombud för arbetstägarna;

c) den omständigheten att någon i god tro ingivit klagomål eller deltagit i rättsligt förfarande mot en arbetsgivare med påstående om lagöverträdelse;

d) ras, hudfärg, kön, civilstånd, religion, politisk uppfattning, nationell härstamning eller socialt ursprung.

4. Arbetstagare, som anser sig ha blivit obehörigen uppsagd bör äga rätt att — såvida icke frågan blivit tillfredsställande löst genom ett förfarande som inom företaget, anläggningen eller verksamheten redan må finnas eller hava fastställts i enlighet med denna rekommendation — inom rimlig tid och, om han så påfordrar, med bistånd av ett ombud överklaga uppsägningsbeslutet inför ett organ som upprättats enligt bestämmelser i kollektivavtal eller inför en opartisk instans såsom domstol, skiljenämnd eller liknande organ.

5. 1) Organ som i mom. 4 sägs, bör äga pröva för uppsägningen åbe-

to examine the reasons given for the termination of employment and the other circumstances relating to the case and to render a decision on the justification of the termination.

(2) Subparagraph (1) should not be construed as implying that the neutral body should be empowered to intervene in the determination of the size of the work force of the undertaking, establishment or service.

6. The bodies referred to in Paragraph 4 should be empowered, if they find that the termination of employment was unjustified, to order that the worker concerned, unless reinstated, where appropriate with payment of unpaid wages, should be paid adequate compensation, or afforded such other relief as may be determined under the methods of implementation set out in Paragraph 1, or granted such compensation and other relief as may be so determined.

7. (1) A worker whose employment is to be terminated should be entitled to a reasonable period of notice or compensation in lieu thereof.

(2) During the period of notice the worker should, as far as practicable, be entitled to a reasonable amount of time off without loss in pay in order to seek other employment.

8. (1) The worker whose employment has been terminated should be entitled to receive, on request, at the time of the termination, a certificate from the employer specifying the dates of his engagement and termination and the type or types of work on which he was employed.

(2) Nothing unfavourable to the worker should be inserted in such certificate.

9. Some form of income protection should be provided for workers

ropade skäl och övriga omständigheter samt uttala sig om det berättigade i uppsägningen.

2) Föregående stycke bör ej tolkas såsom innebärande att det opartiska organet äger bestämma angående storleken av företagets, anläggningens eller verksamhetens arbetsstyrka.

6. Skulle organ som i mom. 4 sägs finna, att uppsägningen var ogrundad, böra de äga föreskriva, att vederbörande arbetstagare, såvida han ej återinsättes i arbete med rätt att i förekommande fall uppbära innehållen lön, skall erhålla antingen ett lämpligt skadestånd eller annan form av ersättning eller ock både skadestånd och annan ersättning, allt enligt grunder som fastställts i den i mom. 1 angivna ordningen.

7. 1) Arbetstagare som blir föremål för uppsägning bör åtnjuta skälig uppsägningstid eller, om uppsägningstid ej tillämpas, skälig ekonomisk gottgörelse.

2) Under uppsägningstiden bör arbetstagaren, i den utsträckning som är möjlig, ha rätt till skälig ledighet utan löneavdrag för att söka annan anställning.

8. 1) Arbetstagare som blivit uppsagd bör ha rätt att vid uppsägnings-tillfället på begäran utfå ett av arbetsgivaren utfärdat intyg med uppgift om de tidpunkter då han tillträdde respektive slutade sin anställning samt om arten av de arbetsuppgifter med vilka han varit sysselsatt.

2) Intyg som under 1) avses bör icke innehålla något för arbetstagaren ofördelaktigt.

9. Arbetstagare som blivit uppsagd bör tillförsäkras någon form av

whose employment has been terminated; such protection may include unemployment insurance or other forms of social security, or severance allowance or other types of separation benefits paid for by the employer, or a combination of benefits, depending upon national laws or regulations, collective agreements and the personnel policy of the employer.

10. The question whether employers should consult with workers' representatives before a final decision is taken on individual cases of termination of employment should be left to the methods of implementation set out in Paragraph 1.

11. (1) In case of dismissal for serious misconduct, a period of notice or compensation in lieu thereof need not be required, and the severance allowance or other types of separation benefits paid for by the employer, where applicable, may be withheld.

(2) Dismissal for serious misconduct should take place only in cases where the employer cannot in good faith be expected to take any other course.

(3) An employer should be deemed to have waived his right to dismiss for serious misconduct if such action has not been taken within a reasonable time after he has become aware of the serious misconduct.

(4) A worker should be deemed to have waived his right to appeal against dismissal for serious misconduct if he has not appealed within a reasonable time after he has been notified of the dismissal.

(5) Before a decision to dismiss a worker for serious misconduct becomes finally effective, the worker should be given an opportunity to state his case promptly, with the assistance where appropriate of a person representing him.

skydd mot inkomstbortfall; sådant skydd må bestå av arbetslöshetsförsäkring eller annan form av social trygghet eller avgångsvederlag eller liknande av arbetsgivaren utgivna förmåner eller en kombination av förmåner enligt nationell lagstiftning, kollektivavtal eller arbetsgivarens personalpolitik.

10. Frågan huruvida arbetsgivarna böra samråda med arbetstagarnas representanter innan slutligt beslut fattas rörande enskilda uppsägningar bör regleras i den ordning som angives i mom. 1.

11. 1) Uppsägning på grund av allvarlig misskötsel må ske utan varsel eller ersättning därför, och sådan misskötsel må föranleda att avgångsvederlag eller liknande av arbetsgivaren utgivna förmåner ej beviljas.

2) Uppsägning på grund av allvarlig misskötsel bör endast ske, då det är förenligt med god sed i arbetsförhållanden.

3) Arbetsgivaren skall anses ha försuttit sin rätt till uppsägning på grund av allvarlig misskötsel, om uppsägningen ej skett inom rimlig tid efter det han erhöll kännedom om att allvarlig misskötsel förekommit.

4) Arbetstagaren skall anses ha försuttit sin rätt att överklaga beslut om uppsägning på grund av allvarlig misskötsel, om han ej överklagat beslutet inom rimlig tid efter det han erhöll kännedom om detsamma.

5) Innan beslut om uppsägning av en arbetstagare på grund av allvarlig misskötsel slutgiltigt träder i kraft, bör arbetstagaren få tillfälle att utan dröjsmål förklara sig, i förekommande fall med bistånd av en person som företräder honom.

(6) In the implementation of this Paragraph the definition or interpretation of "serious misconduct" as well as the determination of "reasonable time" should be left to the methods of implementation set out in Paragraph 1.

III. Supplementary Provisions concerning Reduction of the Work Force

12. Positive steps should be taken by all parties concerned to avert or minimise as far as possible reductions of the work force by the adoption of appropriate measures, without prejudice to the efficient operation of the undertaking, establishment or service.

13. (1) When a reduction of the work force is contemplated, consultation with workers' representatives should take place as early as possible on all appropriate questions.

(2) The questions on which consultation should take place might include measures to avoid the reduction of the work force, restriction of overtime, training and retraining, transfers between departments, spreading termination of employment over a certain period, measures for minimising the effects of the reduction on the workers concerned, and the selection of workers to be affected by the reduction.

(3) As and when consultation takes place, both parties should bear in mind that there may be public authorities which might assist the parties in such consultation.

14. If a proposed reduction of the work force is on such a scale as to have a significant bearing on the manpower situation of a given area or branch of economic activity, the employer should notify the com-

6) I och för tillämpningen av detta mom. bör definition eller tolkning av begreppet »allvarlig misskötsel» ävensom bestämning av begreppet »rimlig tid» regleras i de tillämpningsmetoder som angivas i mom. 1.

III. Särskilda bestämmelser rörande minskning av arbetsstyrkan

12. Alla berörda parter böra på lämpligt sätt vidtaga positiva åtgärder för att i möjligaste mån avvärja eller begränsa en minskning av arbetsstyrkan utan att företagets effektiva drift därigenom lider avbräck.

13. 1) När en minskning av arbetsstyrkan överväges bör samråd med arbetstagarnas representanter äga rum så snart som möjligt rörande alla därmed sammanhängande frågor.

2) De frågor som böra göras till föremål för samråd torde böra innefatta åtgärder för undvikande av minskning av arbetsstyrkan, begränsning av övertid, utbildning och omskolning, överflyttningar mellan olika avdelningar, spridning av uppsägningar över en viss tidrymd, åtgärder för att nedbringa verkningarna av arbetsstyrkans minskning för berörda arbetstagare samt urvalet av de arbetstagare som skola drabbas av minskningen.

3) Då samråd inledes, böra båda parter hålla i minnet att det kan finnas offentliga myndigheter som eventuellt kunna vara dem behjälpliga vid sådant samråd.

14. Om en tilltänkt minskning av arbetsstyrkan är av sådan omfattning att den kan få avsevärda återverkningar på arbetsmarknadssituationen inom ett visst område eller inom en viss gren av näringslivet,

petent public authorities in advance of any such reduction.

15. (1) The selection of workers to be affected by a reduction of the work force should be made according to precise criteria, which it is desirable should be established wherever possible in advance, and which give due weight both to the interests of the undertaking, establishment or service and to the interests of the workers.

(2) These criteria may include—

(a) need for the efficient operation of the undertaking, establishment or service;

(b) ability, experience, skill and occupational qualifications of individual workers;

(c) length of service;

(d) age;

(e) family situation; or

(f) such other criteria as may be appropriate under national conditions,

the order and relative weight of the above criteria being left to national customs and practice.

16. (1) Workers whose employment has been terminated owing to a reduction of the work force should be given priority of re-engagement, to the extent possible, by the employer when he again engages workers.

(2) Such priority of re-engagement may be limited to a specified period of time; where appropriate, the question of the retention of seniority rights should be determined in accordance with national laws or regulations, collective agreements or other appropriate national practices.

(3) Re-engagement should be effected on the basis of the principles set out in Paragraph 15.

bör arbetsgivaren underrätta vederbörande myndigheter innan åtgärden genomföres.

15. 1) Urvalet av de arbetstagare, som skola drabbas av en minskning av arbetsstyrkan bör ske i enlighet med noga bestämda kriterier, vilka om möjligt böra fastställas i förväg med vederbörligt hänsynstagande till såväl företagets, anläggningens eller verksamhetens som arbetstagnas intressen.

2) Dessa kriterier böra innefatta

a) behovet av att säkerställa företagets, anläggningens eller verksamhetens effektiva drift;

b) den enskilde arbetstagarens förmåga, erfarenhet, skicklighet och yrkesmässiga kvalifikationer;

c) anställningstidens längd;

d) ålder;

e) familjeförhållanden; eller

f) varje annat kriterium som må finnas lämpligt med hänsyn till de särskilda förhållandena i varje enskilt land.

Ovannämnda kriteriers inbördes ordning och relativa vikt böra bestämmas av nationell sedvana och praxis.

16. 1) Arbetstagare som blivit uppsagda på grund av minskning av arbetsstyrkan böra av arbetsgivaren givas företräde till återanställning när denne på nytt anställer arbetskraft.

2) Sådant företräde till återanställning bör begränsas till en bestämd tidsperiod; när anledning därtill förekommer bör frågan om bibehållande av anciennitetsrätt avgöras enligt nationell lagstiftning, kollektivavtal eller annan lämplig nationell praxis.

3) Återanställning bör ske på grundval av de principer som angivas i mom. 15.

(4) The rate of wages of re-engaged workers should not be adversely affected as a result of the interruption of their employment, regard being had to differences between their previous occupation and the occupation in which they are re-engaged and to any intervening changes in the structure of wages in the undertaking, establishment or service.

17. There should be full utilisation of national employment agencies or other appropriate agencies to ensure, to the extent possible, that workers whose employment has been terminated as a result of a reduction of the work force are placed in alternative employment without delay.

IV. Scope

18. This Recommendation applies to all branches of economic activity and all categories of workers: Provided that the following may be excluded from its scope:

(a) workers engaged for a specified period of time or a specified task in cases in which, owing to the nature of the work to be effected, the employment relationship cannot be of indeterminate duration;

(b) workers serving a period of probation determined in advance and of reasonable duration;

(c) workers engaged on a casual basis for a short period; and

(d) public servants engaged in the administration of the State to the extent only that constitutional provisions preclude the application to them of one or more provisions of this Recommendation.

19. In accordance with the principle set forth in article 19, paragraph 8, of the Constitution of the International Labour Organisation, this Recommendation does not

4) Återanställda arbetstagares lönesatser böra icke menligt påverkas av avbrottet i anställningen; dock bör hänsyn tagas till olikheter mellan deras tidigare sysselsättning och den sysselsättning i vilken de återanställas ävensom till inträffade förändringar i lönestrukturen inom företaget, anläggningen eller verksamheten.

17. De statliga arbetsförmedlingsorganen eller andra lämpliga organ böra till fullo utnyttjas för att i största möjliga utsträckning säkerställa att arbetstagare vilka blivit uppsagda till följd av minskning av arbetsstyrkan utan dröjsmål erhålla annat arbete.

IV. Tillämpningsområde

18. Denna rekommendation äger tillämpning på alla grenar av näringslivet och på alla kategorier av arbetstagare; dock att från dess tillämpning må undantagas

a) arbetstagare som anstälts för bestämd tid eller för en bestämd arbetsuppgift, då på grund av arbetets natur anställningsförhållandet icke kan vara av obestämd varaktighet;

b) arbetstagare som fullgöra en provotid, såframt denna bestämts på förhand och är av rimlig varaktighet;

c) arbetstagare som anstälts tillfälligt för en kortare period;

d) tjänstemän i den statliga förvaltningen, dock endast i den omfattning som konstitutionella föreskrifter utesluta dem från tillämpningen av en eller flera av bestämmelserna i denna rekommendation.

19. I enlighet med den i artikel 19 mom. 8 av Internationella arbetsorganisationens stadga angivna principen skall denna rekommendation icke inverka på någon bestämmelse

affect any provisions more favourable to the workers concerned than those contained herein.

20. This Recommendation should be considered as having been implemented in respect of workers whose conditions of employment are governed by special laws or regulations where those laws or regulations provide for such workers conditions which, in their entirety, are at least as favourable as the totality of those provided in this Recommendation.

som är fördelaktigare för vederbörande arbetstagare än de i rekommendationen intagna bestämmelserna.

20. Denna rekommendation skall anses ha trätt i tillämpning beträffande arbetstagare, vilkas arbetsvillkor regleras i speciell lagstiftning, såframt denna lagstiftning innehåller villkor som i sin helhet äro minst lika förmånliga som samtliga i denna rekommendation förekommande bestämmelser.

Resolutioner

- I. Resolution angående uppförande på dagordningen för nästa allmänna konferenssammanträde av frågan om hygieniska förhållanden inom handel och på kontor.
- II. Resolution angående förebyggande av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.
- III. Resolution angående uppförande på dagordningen för nästa allmänna konferenssammanträde av frågan om förmåner vid olycksfall i arbetet samt vid yrkessjukdom.
- IV. Resolution angående antagande av budget för 46:e budgetåret (1964) samt fördelning av utgifterna för samma budgetår på medlemsstaterna.
- V. Resolution angående Internationella arbetsorganisationens bidrag till Internationella arbetsbyråns tjänstepensionsfond avseende år 1964.
- VI. Resolution angående förordnande av styrelse för Internationella arbetsbyråns personalpensionskommitté och Internationella arbetsbyråns tjänstepensionskassa (Förenta Nationernas gemensamma tjänstepensionsfond).
- VII. Resolution angående förordnande av ledamöter i Internationella arbetsorganisationens administrativa domstol.
- VIII—IX. Resolutioner angående ändring av vissa artiklar i finansreglementet.
- X. Resolution angående fastställande av Algeriets bidrag till Internationella arbetsorganisationens budget.